

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу veLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економіка підприємства»

Рік навчання 2, семестр 4

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

доцент Мірзоева Тетяна Володимирівна

mirzoeva2018@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2125>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення дисципліни направлене на формування знань щодо теоретичних і практичних засад технології прийняття рішень, сучасної економічної ризикології, набуття практичних навичок щодо обґрунтування рішень із різним ступенем невизначеності та ризику, засвоєння наукових концепцій щодо прийняття та обґрунтування господарських рішень, відповідних підходів та інструментарію з ризикології, тощо.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації;
- ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- ФК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- ФК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
- ФК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ФК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- ФК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
- ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
- ФК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.
- ФК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
- ФК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
- ФК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
- ФК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально- економічних наслідків.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

- ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
- ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
- ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
- ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень	2/4	Розуміти сутність господарських рішень. Знати вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення. Розрізняти способи формалізації та реалізації господарських рішень. Знати умови та перешкоди прийняття ефективного рішення.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn).	5 балів
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності	2/4	Знати етапи та процедури процесу прийняття рішень, стилі прийняття рішень. Вміти застосовувати основними способами прийняття рішень. Розрізняти класичну, поведінкову та ірраціональну моделі прийняття рішень.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn).	7 балів
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень	3/3	Знати та розрізняти методи розроблення господарських рішень. Вміти застосовувати основні методи підготовки рішень господарської діяльності	Написання тестів, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи на прикладі умовних виробничих ситуацій.	5 балів
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності	2/4	Знати основні підходи до обґрунтування й вибору господарських рішень. Розрізняти головні принципи прогнозування господарських рішень. Знати та вміти використовувати методи аналізу господарських рішень та їхній інструментарій.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, розв'язок задач, підготовка презентацій.	5 балів
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень	2/2	Знати ключові принципи прогнозування господарських рішень. Розуміти, що може виступати джерелами інформації для прогнозування. Розрізняти та вміти використовувати сучасні математичні методи прогнозування господарських рішень і методи аналізу господарських рішень та їхній інструментарій.	Написання тестів, усне обговорення, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи на прикладі умовних виробничих ситуацій (у т. ч. в elearn)	5 балів
Модуль 2				
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризиків підприємниць- кої діяльності	2/4	Розуміти сутність невизначеності та основні причини її появи. Знати видову класифікацію невизначеності. Розуміти теорію корисності в системі процесів прийняття рішень та аксіоми раціональної поведінки. Знати та розуміти методику побудови функції корисності.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи	3 бали

Тема 7. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	3/4	Розуміти сутнісну характеристику ризику. Знати основні риси підприємницького ризику. Розрізняти чинники впливу на ступінь ризику. Знати функції ризику в підприємницькій діяльності. Володіти знаннями щодо класифікації підприємницьких ризиків. Вміти надати характеристику підприємницьких ризиків за сферою їхнього походження та ступенем впливу на результати діяльності підприємств.	Навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, розв'язок задач, підготовка доповідей/презентацій Здача практичної роботи (у т. ч. в elearn)	5 балів
Тема 8. Критерії прийняття рішень за умов невизначеності та ризику	2/4	Знати критерії (правила) обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності та їхня характеристика. Знати, в яких ситуаціях доречно застосовувати той або інший критерій.	Підготовка доповідей /рефератів/презентацій Здача практичної роботи	5 балів
Тема 9. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях	2/4	Розуміти особливості прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. Аналізувати математичну модель конфлікту. Розуміти сутність теорії ігор. Володіти системою понять теорії ігор.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи	3 балів
Тема 10. Обґрунтування інвестиційних і фінансових рішень за умов ризику	2/4	Розуміти сутність інвестиційних рішень та знати критерії ефективності їх прийняття. Розрізняти критерії обґрунтування рішень під час прийняття (вибору) інвестиційного проекту. Володіти сутністю фінансових рішень. Розрізняти портфелі Г. Марковіца і Р. Гобіна.	Підготовка доповідей /рефератів/ презентацій. Здача практичної роботи	5 балів
Модуль 3				
Тема 11. Якісне оцінювання підприємницьких ризиків	2/2	Знати основні принципи та способи якісного аналізу ризику. Володіти методами якісної оцінки ризиків: методами, що базуються на аналізі наявної інформації; методами збору нової інформації; методами моделювання діяльності організації; евристичними методами якісного аналізу.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, здача практичної роботи	5 балів
Тема 12. Кількісне оцінювання підприємницьких ризиків	2/2	Володіти загальними підходами до кількісної оцінки ризику. Характеристика методів кількісної оцінки. Вимірювання ризику в абсолютному виразі. Критерій кількісного оцінювання ризику. Критерій кількісного врахування ризику. Зони та області ризику. Математичний взаємозв'язок між рівнем прибутку і рівнем ризику. Вміти аналізувати ризики збитків.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, здача практичної роботи	5 балів

Тема 13. Основи ризик-менеджменту	2/2	Розуміти сутність ризик-менеджменту. Володіти основними підходами до формування стратегії управління на підприємстві. Вміти розробляти структурну схему ризик-менеджменту.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, задача практичної роботи	5 балів
Тема 14. Напрями і методи мінімізації економічних ризиків	2/2	Знати основні організаційні та економічні методи зниження ступеня ризику. Вміти застосовувати основні методи мінімізації ризиків:	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, задача практичної роботи	7 балів
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Гірняк О.М., Лазановський П. П. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Львів. Українська академія друкарства. 2019. 268 с.
- Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. Одеса. ОНЕУ. 2013. 670 с.
- Донець Л.І. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: [навчальний посібник для студентів ВНЗ] К. Центр учбової літератури. 2012. 472 с.
- Воронкова А.Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект : монографія. Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Х. ВД "ІНЖЕК". 2018. 511 с.
- Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В. Теорія та практика підприємницького ризику: навч. посіб. К. ЦУЛ. 2019. 224 с.
- Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: Навчальний посібник. К. Академвидав. 2017. 464 с.
- Матвійчук А.В. Аналіз і управління економічним ризиком: [Навчальний посібник для студентів вузів]. К. Центр навчальної літератури. 2015. 224 с.
- Мірзоева Т.В., Ткач Н.М. Обґрунтування доцільності розвитку галузі коноплярства. Приазовський економічний вісник. 2022. Випуск № 1 (30). С. 17-23.
- Мірзоева Т.В., Ткач Н.М. Обґрунтування економічної доцільності переробки зернових культур у біогаз. Біоекономіка і аграрний бізнес. 2021. Том. 12. №2. С. 5-17.
- Мірзоева Т.В., Томашевський В.Ю. Обґрунтування доцільності розвитку виробництва нішевих зернових культур. Економіка і регіон. 2023. № 1 (88). С. 17-23.
- Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. Т.С. Клебанова, О.В. Мілов, С.В. Мілевський та ін. Х. Вид. ХНЕУ. 2014. 262 с.

9. Останкова Л.Н., Шевченко Н.Ю. Аналіз моделювання та управління економічними ризиками: [навчальний посібник для студентів ВНЗ]. 2017. 256 с.
10. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. Посіб. О.М. Полінкевич, І.Г. Волинець. Луцьк. ВежаДрук. 2018. 336 с.
11. Посилкіна О.В., Деренська Я.М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. Харків. НФаУ. 2018. 197 с.
12. Кривов'язюк І.В., Голуб В.Я. Обґрунтування господарських рішень на основі результатів комплексного діагностичного аналізу діяльності провідних світових машинобудівних корпорацій. Ефективна економіка. 2017. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=57992>.
13. Анісімова О. Неefективні управлінські рішення. Фінансовий контроль. 2015. № 10. С. 34–35.
14. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: [навч. посіб.]. К. ЦУЛ. 2015. 420 с.
15. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: [навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни]. К. КНЕУ. 2013. 292 с.
16. Ткач С.М. Управління ризиками інвестиційної діяльності в регіоні: теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія. Львів. ДУ «ІРД ім. М.І. Долишнього НАН України». 2015. 234 с.
17. Теорія прийняття рішень: підручник. За заг. ред. М.П. Бутка. Київ. «Центр учбової літератури». 2015. 360 с.
18. Карпенко І.В., Павленко В.В. Особливості застосування критеріїв прийняття рішень в умовах невизначеності. Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 27 травня 2015 р.). Суми. СумДУ. 2015. С. 353–355.
19. Головач Т.І. Вплив ризиків на підприємницьку діяльність. Вісник ХНУ. Економічні науки. 2015. № 4. Т. 3. С. 140–143.
20. Крекотун С.А. Обґрунтування господарських рішень у малому бізнесі. Економіка розвитку. 2014. № 3 (63). С. 28–31.
21. Маргасова В.Г. Фінансові ризики функціонування системи менеджменту акціонерних товариств. Актуальні проблеми економіки. 2010. № 1. С. 136–142.
22. Чайкіна Н.О., Чайкіна А.О. Адаптивні стратегії підприємців в умовах економічних ризиків і загроз. Person, Family, and Society: Interdisciplinary Approach to the Harmonization of Interests : monograph. Opole : The Academy of Management and Administration, 2016. С. 296–303
23. Чайкіна А.О., Колідуб К.М. Особливості впровадження ризик-менеджменту на українських підприємствах. Бізнес-інформ. 2017. № 11. С. 454–459.
24. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Навч. посіб. За заг. ред. Донець Л.І. К. Центр учбової літератури. 2012. 472 с. URL: www.cul.com.ua/.../obgrunt_gosp_reihen_
25. Клименко С.М., Дуброва О.С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посібник. К. КНЕУ. 2015. 252 с. URL: www.ec-study.com/.../b100099_klimenko_
26. Офіційний портал Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua/
27. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua/
28. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua/
29. Статистика України : науковий журнал. URL: www.ukrstat.gov.ua.